I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

SUOSITUKSET

EUROOPAN KOMISSIO

KOMISSION SUOSITUS,

annettu 27 päivänä lokakuuta 2011,

tutkimusaloitteen "Vesi haasteena muuttuvassa maailmassa" yhteissuunnittelusta

(2011/C 317/01)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 181 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Riittävä ja laadukas vedensaanti on ensisijaisen tärkeä kysymys ja Euroopan ja koko maailman laajuinen yhteiskunnallinen haaste.

(2) Komission 26 päivänä tammikuuta 2011 osana Eurooppa 2020 -strategiaa hyväksymässä tiedonannossa "Resurssitehokas Eurooppa – Eurooppa 2020 -strategian lippulaivahanke" ([1]) korostetaan veden merkitystä elintärkeänä luonnonvarana, joka on Euroopan ja koko maailman talouden toiminnan ja elämänlaatumme perusta. Lisäksi komission 6 päivänä lokakuuta 2010 hyväksymässä tiedonannossa "Eurooppa 2020 -strategian lippulaivahanke Innovaatiounioni" ([2]) tunnustetaan, että vesi on kasvava yhteiskunnallinen haaste ja innovaation painopistealue, jonka avulla EU voi saavuttaa vesipolitiikkansa tavoitteet varmistamalla veden hyvän ekologisen, kemiallisen ja määrällisen tilan sekä kestävän vedenkäytön ja pienentää samalla vesijalanjälkeään, parantaa vesihuoltoa ja edistää Euroopan vesialan johtajuutta maailmassa.

(3) Maailmanlaajuisen kuilun veden kysynnän ja käytettävissä olevien vesivarojen välillä odotetaan kasvavan huomattavasti seuraavien 20 vuoden aikana. Tämän vaikean yhtälön ratkaiseminen, ensisijaisten tavoitteiden asettaminen vesikuormituksen tai vesipulan korjaamiseksi ja vesiekosysteemien pitkän aikavälin kestävyyden turvaaminen edellyttävät yhtenäistä toimintaa ja vahvaa tieteellis-teknistä perustaa, jossa otetaan kaikilta osin huomioon paikalliset maantieteelliset, poliittiset, sosioekonomiset ja kulttuuriset olosuhteet. Tätä varten Euroopan komissio laatii vuoden 2012 loppuun mennessä suunnitelman Euroopan vesien suojelemiseksi; siinä vahvistetaan toimenpiteitä, joilla varmistetaan riittävä määrä hyvälaatuista vettä kaikkia oikeutettuja käyttömuotoja varten EU:ssa.

(4) On olemassa vaara, että merkittävä osa Euroopan makean veden muodostumista ei ehkä saavuta vuoteen 2015 mennessä yhteisön vesipolitiikan puitteista 23 päivänä lokakuuta 2000 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/60/EY ([3]) tavoitteeksi asetettua hyvää ekologista tilaa. Tämä johtuu useammista tekijöistä ja paineista, kuten Euroopan ympäristökeskus on korostanut ympäristön tilaa koskevassa vuoden 2010 raportissaan. Veden saastuminen on edelleen kansanterveydellinen huolenaihe, joka liittyy erityisesti uusille epäpuhtauksille altistumiseen, eräistä Euroopan vesistöistä löydettyjen kemiallisten seosten vaikutuksiin ja mikrobiologisen saastumisen riskiin.

(5) Myös ilmastonmuutoksen uskotaan vaikuttavan Euroopan vesiekosysteemeihin. Seurauksena voi olla vesipulan yleistyminen, erityisesti Välimeren alueen maita entistä useammin ja vakavammin koetteleva kuivuus sekä tulvavaaran lisääntyminen eri puolilla Eurooppaa.

(6) Yhä enemmän elintarvikkeita ja biomassaa tuottava tehomaatalous saattaa lisätä makean kasteluveden kysyntää, mikä puolestaan lisää vesivaroihin kohdistuvaa kuormitusta. Olisi nopeasti kehitettävä vettä säästäviä ratkaisuja

([1]) KOM(2011) 21 lopullinen.
([2]) KOM(2010) 546 lopullinen.
([3]) EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1.

parantamalla kastelun tehokkuutta, vähentämällä vedenkulutusta ja hoitamalla pohjavesivaroja kestävällä tavalla.

(7) Kaupungistumisen kiihtyminen ja rakennetun ympäristön laajeneminen, merenkulun ja energiatalouden infrastruktuurit mukaan luettuina, aiheuttavat hydromorfologisia muutoksia, jotka vaikuttavat pinta-, ja pohjavesiin, luontotyyppeihin ja muihin biologisen monimuotoisuuden osa-alueisiin. Yhdennetympi lähestymistapa suunnittelussa auttaisi paljon. Sen olisi perustuttava luotettaviin seurantajärjestelmiin ja maankäytössä tapahtuvien muutosten ja vesiekosysteemien välisten syy-seuraussuhteiden kokonaisvaltaisempaan arviointiin.

(8) Euroopan vesihuoltoinfrastruktuurit ovat vaarassa muuttua yhä haavoittuvimmiksi, mikä johtuu niiden iästä, kaivutöiden aiheuttamista vahingoista, riittämättömästä kunnossapidosta tai liikakuormituksesta. Vuotojen määrä eräiden Euroopan osien vesihuoltojärjestelmissä on todettu 5–40 prosentiksi.

(9) Euroopan vesihuoltoalan taloudellinen merkitys on huomattava; keskimääräinen kasvunopeus on 5 prosenttia ja liikevaihto noin 80 miljardia euroa vuodessa, mikä vastaa noin kolmasosaa koko maailman vesitaloudesta. Strategiapainotteisempi yhteistyö Euroopan vesitutkimuksen ja innovoinnin alalla voi vauhdittaa tieteellis-teknistä kehitystä, mikä puolestaan voisi parantaa Euroopan kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla, edistää siirtymistä vesitehokkaampaan talouteen Euroopassa ja edesauttaa näin uudelleen kohdennettujen vuotta 2020 koskevien, älykkäämpään, kestävämpään ja osallistavampaan talouteen liittyvien EU:n tavoitteiden saavuttamista.

(10) Euroopan tieteellis-teknisen tietopohjan lujittaminen on ratkaisevaa käsiteltäessä vesihaasteiden yhteiskunnallisia, ympäristöllisiä ja taloudellisia ulottuvuuksia.

(11) Vaikka eri puolilla Eurooppaa tehdäänkin arvokasta tutkimustyötä, Euroopan vesitutkimuksen tämänhetkinen tilanne on kovin monitahoinen ja liian eriytynyt. Monet eurooppalaiset, kansalliset ja alueelliset tutkimusverkostot ja -järjestöt määrittelevät vesitutkimuksen strategiset ohjelmansa melko erillään, mikä johtaa päällekkäisyyksiin tai kilpailevaan tutkimustoimintaan, jolloin kriittinen massa jää usein riittämättömäksi.

(12) Koska suurimmassa osassa Eurooppaa vesistöalueet ovat rajatylittäviä, tarvitaan kansainvälistä yhteistyötä, jotta saavutetaan tarvittava kriittinen massa kokemusta, toimintaa ja institutionaalista kapasiteettia Euroopan tutkimuspotentiaalin hyödyntämiseksi tehokkaammin ja asianmukaisten rajatylittävien ratkaisujen löytämiseksi.

(13) Tutkimusaloitteen ”Vesi haasteena muuttuvassa maailmassa” yhteissuunnittelu auttaa koordinoimaan alan tutkimusta ja edistää merkittävällä tavalla toimivan eurooppalaisen tutkimusalueen kehittämistä makean veden alalla sekä vahvistaa Euroopan johtoasemaa ja kilpailukykyä alan tutkimuksessa samalla kun se edesauttaa unionin vesipolitiikan tavoitteiden saavuttamista.

(14) Kilpailukykyneuvosto vahvisti 26 päivänä toukokuuta 2010 pitämässään kokouksessa [1] ”Vesi haasteena muuttuvassa maailmassa” -tutkimusaloitteen alaksi, jolla yhteinen ohjelmasuunnittelu antaisi merkittävää lisäarvoa jäsenvaltioiden tutkimustoimien hajanaisuuden vähentämiselle. Siksi se hyväksyi päätelmät, joissa todettiin tarpeelliseksi käynnistää makeaa vettä koskeva yhteiseen ohjelmasuunnitteluun perustuva aloite ja kehotettiin komissiota osallistumaan sen valmisteluun. Neuvosto vahvisti myös, että yhteinen ohjelmasuunnittelu on jäsenvaltioiden johtama prosessi, jota komissio avustaa.

(15) Vesitutkimus on keskeinen ala EU:n tutkimuspuiteohjelmassa, ja sen strateginen merkitys EU:n poliittisen päätöksentekoprosessin tukena on erittäin tärkeä, kun otetaan huomioon vesiongelmien maailmanlaajuinen ulottuvuus. Tämän yhteisen ohjelmasuunnittelun puitteissa tapahtuvaa toimintaa on koordinoitava tiiviisti EU:n seitsemännen puiteohjelman ja alaa koskevien EU:n tulevien ohjelmien – erityisesti vuoteen 2020 ulottuvan tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman kaudelle 2014–2020 – kanssa.

(16) Valmisteluasiakirjassa esitetty kansallisten tutkimustoimien analyysi vahvistaa, että koordinointia on tarpeen parantaa tutkimustoiminnan tehokkuuden ja vaikutusten lisäämiseksi sekä kaksinkertaisen työn välttämiseksi kehittämällä yhteinen strateginen ohjelma.

(17) Jotta komissio voisi raportoida yhteisen ohjelmasuunnittelun edistymisestä Euroopan parlamentille ja neuvostolle, jäsenvaltioiden olisi säännöllisesti raportoitava komissiolle tämän yhteissuunnittelualoitteen edistymisestä,

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

1. Jäsenvaltioita kannustetaan kehittämään yhteinen näkemys siitä, miten tutkimuksen alan unionin tason yhteistyöllä ja koordinoinnilla voidaan auttaa vastaamaan kestävän talouden edellyttämien kestävien vesihuoltojärjestelmien saavuttamista Euroopassa ja muualla maailmassa koskevaan haasteeseen sekä hyödyntämään tällaisen yhteisen näkemyksen tarjoamia mahdollisuuksia.

[1] Neuvoston päätelmät 10246/10, http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/10/st10/st10246.en10.pdf

2. Jäsenvaltioita kannustetaan kehittämään toimintavalmis yhteinen strateginen tutkimusohjelma, jossa kartoitetaan ja vahvistetaan keskipitkän tai pitkän aikavälin tutkimustarpeet ja tavoitteet makean veden alalla. Strategisen tutkimusohjelman olisi sisällettävä myös toteutussuunnitelma, jossa vahvistetaan tärkeimmät kohteet ja aikataulut sekä määritellään ohjelman toteuttamisen edellyttämät toimet, välineet ja resurssit.

3. Jäsenvaltioita kannustetaan sisällyttämään strategiseen tutkimusohjelmaan ja toteutussuunnitelmaan seuraavat toimet:

a) asiaa koskevien kansallisten ohjelmien, tutkimustoimien ja EU:n koordinoimien tutkimusohjelmien kartoittaminen ja niihin liittyvä tietojenvaihto;

b) yhteisten ennakointitoimien ja teknologioiden arviointikyvyn lujittaminen;

c) tietojen, resurssien, parhaiden käytäntöjen, menetelmien ja ohjeistojen vaihtaminen;

d) sellaisten alojen sekä tutkimus- ja pilottikokeilutoimien yksilöiminen, jotka hyötyisivät koordinoinnista tai yhteisistä ehdotuspyynnöistä tai resurssien (taloudelliset resurssit mukaan luettuina) yhdistämisestä;

e) edellä d alakohdassa tarkoitettujen alojen yhteistutkimusta koskevien menettelyjen määritteleminen;

f) synergian koordinoinnin ja kehittämisen varmistaminen EU:n nykyisten tutkimus- ja innovaatiojärjestelmien kanssa, puiteohjelma mukaan luettuna, sekä muiden asiaan liittyvien yhteissuunnittelualoitteiden kuten ”Ilmastotietouden yhdistäminen Eurooppaa varten”, ”Urbaani Eurooppa – Globaalit haasteet, paikalliset ratkaisut” ja ”Terveet ja tuottavat meret ja valtameret” kanssa;

g) tarvittaessa olemassa olevien tutkimusinfrastruktuureiden yhteiskäyttö tai koordinoitujen tietopankkien kaltaisten uusien välineiden tai vesihuoltoprosesseja kuvaavien mallien kehittäminen;

h) kannustaminen parempaan yhteistoimintaan julkisen ja yksityisen sektorin välillä sekä avoimeen innovointiin vesihuoltoon liittyvien eri tutkimustoimien ja elinkeinoelämän alojen välillä;

i) tiedon, innovaatioiden ja tieteidenvälisten menetelmien levittäminen myös muihin maihin erityisesti, kun on kyse politiikan kannalta tärkeistä tutkimustuloksista;

j) asianmukaisten tieteellisten ja teknisten tietojen toimittaminen poliittista päätöksentekoa varten kansallisella ja EU:n tasolla;

k) verkostojen luominen vesitutkimukseen erikoistuneiden keskusten välille.

4. Jäsenvaltioita kannustetaan ylläpitämään vesitutkimuksen alalla tehokasta yhteistä hallintorakennetta, jolle annetaan tehtäväksi vahvistaa yhteistyötä ja koordinointia koskevat yhteiset ehdot, säännöt ja menettelyt ja seurata strategisen tutkimusohjelman toteutusta.

5. Jäsenvaltioita kannustetaan toteuttamaan yhdessä strateginen tutkimusohjelma kansallisten tutkimusohjelmiensa tai muiden kansallisten tutkimustoimiensa kautta yhteistä ohjelmasuunnittelua koskevan neuvoston korkean tason ryhmän laatimien yhteisen ohjelmasuunnittelun toimintaedellytysten suuntaviivojen mukaisesti.

6. Jäsenvaltioita kannustetaan tekemään yhteistyötä komission kanssa ja kartoittamaan mahdollisia komission aloitteita, joiden kautta jäsenvaltioita voitaisiin auttaa strategisen tutkimusohjelman kehittämisessä ja toteuttamisessa, sekä koordinoimaan yhteiset tutkimusohjelmat muiden Euroopan unionin tämän alan aloitteiden kanssa.

7. Jäsenvaltioita kannustetaan toimimaan tiiviissä yhteistyössä kansainvälisen tiede- ja teknologiayhteistyön strategiafoorumin (SFIC) kanssa mahdollisen kansainvälisen ulottuvuuden kehittämisessä ja soveltamisessa strategisen tutkimusohjelman osana sekä varmistamaan johdonmukaisuus SFIC-aloitteiden ja EU:n ulkopuolisten maiden kanssa.

8. Jäsenvaltioita kannustetaan raportoimaan säännöllisesti komissiolle tämän yhteissuunnittelualoitteen edistymisestä vuotuisissa raporteissa.

Tehty Brysselissä 27 päivänä lokakuuta 2011.

Komission puolesta

Máire GEOGHEGAN-QUINN

Komission jäsen